

Organizacija njege za lica treće životne dobi u Makedoniji

Гордана Панова, В. Цидрова, Л. Николовска

Факултет за Медицинских наука-Универзитет „Гоце Делчев“ Штип, Р. Македонија

Увод

Поред домашег лечења, које има своје предности (позитивни психолошки моменат када се болесник лечи у свом дому (природни амбијент и социјалну средину на коју се болесник навикао); добра комуникација са медицинском особјом, силна посвећеност, високи ниво поверења и сарадње; најјевтинији облик дуготрајног лечења; рационално и адекватно коришћење болничких капацитета), и постоји могућност за смештај старијих лица у старачким домовима.

Старачки домови су приватне социјалне установе за негу и бригу старијих и изнемоштених лица. Домови су уобичајено наменски изграђени и адаптирани према потребама старијих лица, са љетниковцем, пространим дворишту и зеленилом. Исто тако домови располажу и сопственом кухињом. Капацитет за смештај је различан код свих установа. Домови располажу и са дневним престојем, библиотеку, чајна кухиња. За старија лица брину се медицинске сестре, неговатељице, социјални радници и доктори по потреби. Поред свакодневне неге и гриже која им је потребна за одржавање основне животне потребе старачки домови нуде и рекреативне, културно забавне и социјалне активности својим корисницима које су им неопходно потребне.

Услуге које се спроводе су:

- 24 часовна нега и грижа;
- Домаћа атмосфера,
- Висококвалификовани тим састављен од социјалног радника, руководиоцем медицинске сестре, неговатељице итд.
- Храна која је увек свежа и прилагођена према узрасту и потребама корисника.

-Шест дана у недељи са старијим лицима ради социјални радник.

Као и у свим секторима медицинских услуга, здравствени радници који су укључени у палијативну заштиту, треба у целости да поштују права пацијената, да се придржавају професионалних обавеза и стандарда и у том контексту да поступају у најповољнијим интересом за пацијената.

У креирање слици за старо становиште, уопшто не изостаје и Република Македонија. Иако је млаца у својој независности, она је неодавно прошла праг демографске старости, са 15% старих становници изнад 60 година. Старење на популацијата, само по себи намече велики број нових квалитативни и квантитативни здравствени, економски и социјални проблеме. Старење становништа утиче на економски популације, само по себи намече велики број нових квалитативни и квантитативни здравствени, економски и социјални проблеме. Старење становништа утиче на економског пораста у држави, инвестиције, производство, пензије, радна снага, међу генерациских трансфери, као и сустан структура породице, уређивање живота, кретања миграција, потражња у домаћинствима, здравства и епидемиологије. Једноставно нема сфере у општественог животу у коме не могу да осећају последице демографског старења.

Са велики проценат на старо населе и Република Македонија не заостаје у соочавање са бројне проблеме везани за старење становништва и низ изазова који произлазе из постојећих економских и социјалних услова. Док стопа наталитета и учешће младих у укупној структури становништва се смањује, број старих људи су у порасту. То доводи до неравнотеже у регионалном обележје, раст становништва, као и оштре разлике између урбаних и руралних подручја. Демографског старења и демографске транзиције, у распону од Другог светског рата наовамо, чини се све више и више мењају природни ток замену становништва. Са старењем становништва, што се намеће као одређену тему широм света, где наука и људскост приписује раст простора и значење. Иако се демографско старење најраније се осетио у најразвијенијим земљама, то је за кратко почела снажно да терета и средњим развијеним, па чак и неразвијене земље у свету.

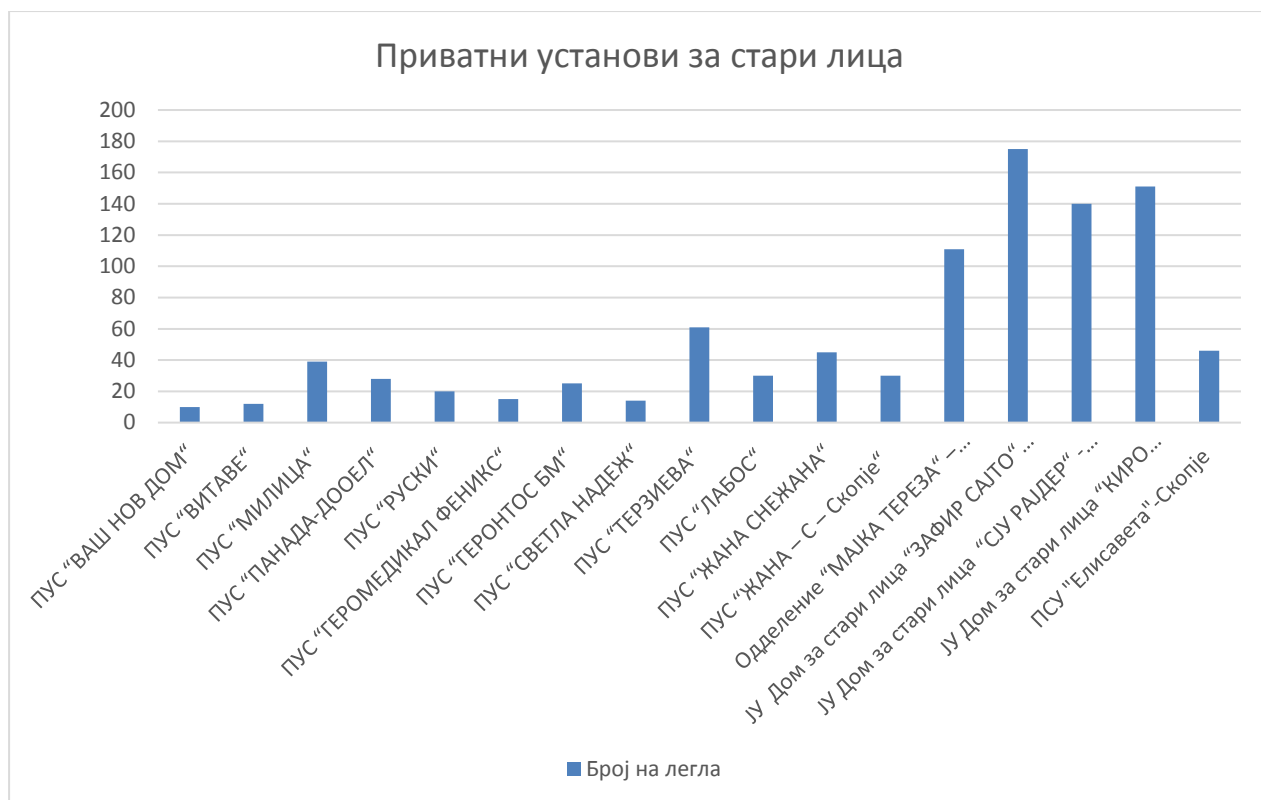
Према проценама и пројекцијама Уједињених нација, свака десета особа у свету је старија особа старијих од 60 година.

Према истим податцима, очекује до 2050. године, свака пета особа да буде стара особа старијих од 60 година, а у 2150, свака трећа особа је старости преко 60 година.

Модел дуготрајне неге у Републици Македонији

Според OECD појам дуготрајне неге дефинише се као: „распрострањену„(cross-cutting) политику која се састоји из више заједничких услуга за лица којима је неопходна помош у свакодневним животним активностима(ADL) за дужи временски период. Она обухвата услуге за: рехабилитација, основне медицинске услуге, домашу посету, социјалну бригу, домовање, потом услуге за: транспорт, оброке, окупациони и активности за ојачавање, итд.

Постојечи ситем дуготрајне неге у Републици Македонији обухвата услуге социјалне и здравствене заштите како у институцијама, тако и изван њих. Они су дефинисани у оквиру постојече законске регулативе за здравствену и социјалну заштиту. Корисници услуга за дуготрајну негу су лица са физичким и менталним попреченостима, изнемоштена стара лица и посебне групе којима је потребна подршка и помоч у њиховим свакодневним активностима. У Републици Македонији има велики број установа за старија лица. Постоје приватне и државне установе. Сви ови установи располажу са различним бројем лежаја и различитим условима. Ево неких од њих¹⁰:

Литература

1. З.Дураковиќ. (Editor)/ Медицина старије доби. Напријед, Загреб 1990.
2. Journal of Applied Gerontology, ISSN: 1552-4523 (electronic) ISSN: 0733-4648 (paper), SAGE Publications.
3. Age and Aging, an international journal publishing refereed original articles on geriatric medicine and gerontology. Oxford University Press. 6 issues / 12 months. ASIN: B00006LAGZ ISSN:
4. С. Мартиновиќ, Е. Шаља, М.Тодоровиќ. Стање и перспективе кучне неге и кучног лечења и здравствена заштита старих и оболелих лица. Зборник радова, Сомбор, мај 1996.
5. Н. Милосављевиќ. Кучно лечење – организациски аспекти. Зборник радова, Сомбор, мај 1996.
6. Vox medicі /44, октомври 2003, Ј.Стојановски
7. С. Ружин, С. Ковачиќ, С. Бербер. Улога и значај организовања Кучне неге и помочи у кучи. Зборник радова, Сомбор, мај 1996.
8. Е. Драшковиќ, С. Бербер, С. Маркош. Организација кучне неге и Кучног лечења у Сомбору. Зборник радова, Сомбор, мај 1996.

9. В. Велиќ Стефановска, М. Адик, К. Ендровска Исајловска, М. Стефановска. Палијативно згрижување – прирачник. Скопје: МИА – Здружение за здравствено просветување и унапредување на здравјето, 2005. 205 стр.

10. Институт за јавно здравје-Скопје